

La lluna presumida

L. Massó / A. Mercader
Il·lustracions de J. Hernansáez / E. Páez

4

©1994 Lúdia Massó Busqué i Assumpta Mercader Solà
©1994 Il·lustracions de José Hernansáez i Esther Páez
190x165 mm., 24 pàgines
Enquadernació en rústica

© 1994 Edicions del Bullent, SL
De la Taronja, 16 - 46210 Picanya telf. (96) 159 08 83
info@bullent.net
Disseny: Miquel Mollà
Assessorament lingüístic: Daniel P. Grau

PROPOSTES DIDÀCTIQUES I SUGGERIMENTS DE LECTURA

Elaborades per Lolín Olva

A. - *Per què una proposta d'animació lectora?* Perquè animar és un verb actiu, ple de suggeriments que estimulen la imaginació; d'invitacions a reelaborar nous significats; un verb que desperta la curiositat, els sentits i l'humor.

Animar és jugar, dues activitats ben especials, que fan dansar alhora totes les nostres capacitats i les que quasi ho són. Engegen un potencial creatiu inesgotable relacionat amb el món personal que cadascú expressa en espais diferents: plàstic, dramàtic, matemàtic, lingüístic, rítmic... amb un tic poètic i divertit.

DAVANT. - *Ben mirat, animar a llegir és difícil, llegir lliurement, amb plaer.* És un procés llarg, lent, amb diferents ritmes per a cadascú. Comporta esforç: atenció, concentració, interpretació; hauríem d'afegir-hi aspectes socials i culturals i d'altres de més subtils: espais per a la solitud, el silenci i el diàleg, amb nosaltres i amb els altres.

AMB. - *A qui va adreçada?* Als qui acaben d'arribar al món de les lletres, però que demanen encara contes, poemes i embarbussaments, endevinalles, dites i més contes. La benvinguda al món de la lectura ha de sintonitzar amb els seus interessos. Hem d'acompanyar-los en la descoberta que les paraules tremoloses que escriuen les seues mans poden ser dictades per la seua inesgotable energia creativa.

PER. - *Pel camí de La lluna presumida.* Aquest és un bon conte, perquè és senzill i acurta les distàncies entre ell i els nous lectors i lectores. Objectes i accions quotidians esdevenen personatges fantàstics; com en aquells jocs infantils en què sovint es cabussen els xiquets i xiquetes del segon cicle d'educació infantil i primer cicle de primària.

DES DE. - *Aquesta proposta ja ha estat treballada amb la classe de quatre i cinc anys de l'Escola Les Carolines.* El que ara llegeixes és fruit d'una reflexió posterior al que començà sent uns suggeriments de treball a partir de *La lluna presumida* i que donà com a resultat un projecte de treball no previst per mi i que ells i elles anomenaren "La classe és un bosc". Certament es va omplir de soques i branques, que vam fer amb paper de diari que pintàvem després amb pintura de dit, de lianes, de paraules, i dibuixos de fulles i flors que feien olor de colònia infantil... dramatitzacions on la lluna era un globus blanc i la mar una safra blava amb aigua de l'aixeta. Més que no avaluar els conceptes, els procediments i les actituds, he de fer constar l'atmosfera del grup, que els feia moure's, treballar i expressar-se amb desimboltura.

He descobert, portant endavant aquest projecte de treball, les enormes possibilitats que ofereix el suggeriment que permet la subjectiva aportació de qui el rep, alhora que li demana una actitud més activa per concretar-la i situar-la dins les seues possibilitats.

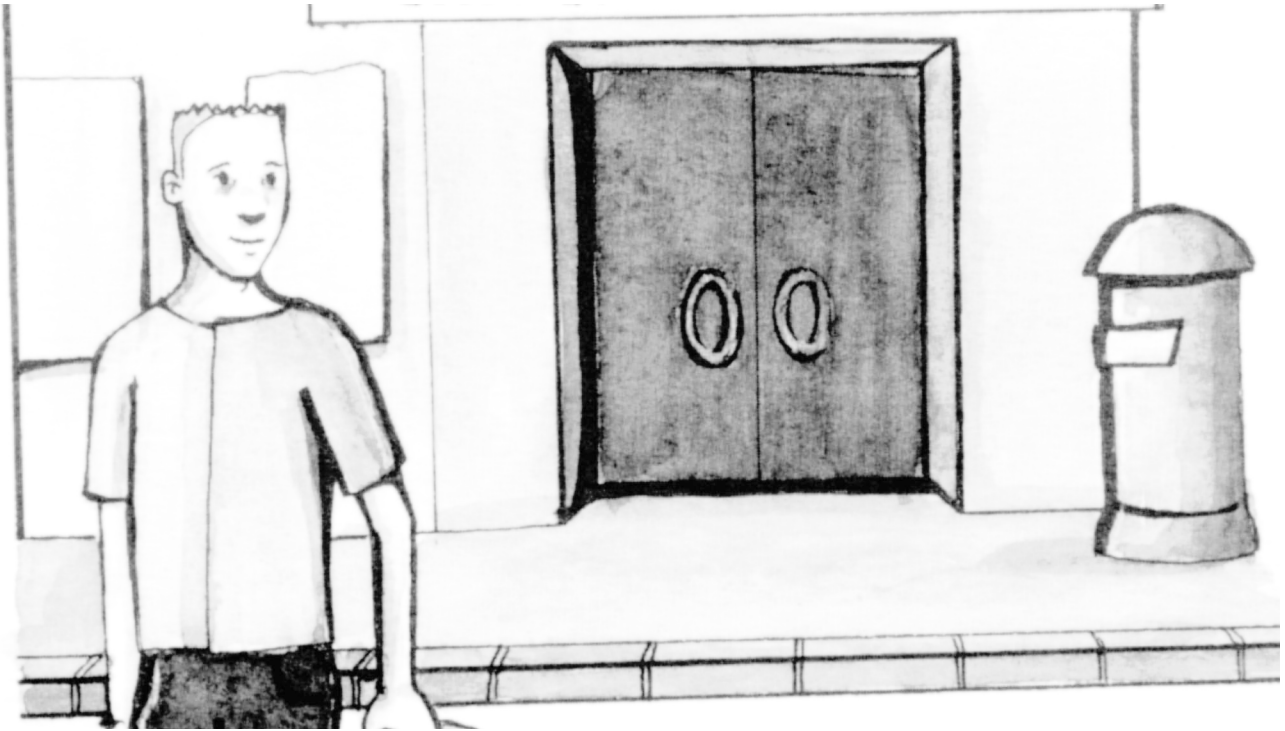
Per això us anime a encetar amb els i les vostres alumnes un concert fantàstic i imaginatiu de la mà de *La lluna presumida*.

UN PRELUDI MOTIVADOR que ens ajude a crear l'ambient, que desperte l'interés i la curiositat pel conte abans d'eixir a escena.

1. - *Cartes de les autores i dels il·lustradors* adreçades als alumnes. El mestre/a ajuda els diferents grups a fer la seua lectura de la carta segons el nivell del grup i de la classe. Les llegeix, si encara no en saben, però convida a descobrir el text que tenen a les mans. Allò que fa que siga una carta i no una recepta de cuina o una guia de telèfons.

Són persones especials les que ens escriuen perquè han inventat i il·lustrat un conte per a nosaltres: les autores i els il·lustradors.

Benvolguda/t(el seu nom)..., som Assumpta i Lúdia. Dues amigues que anem pels pobles i les places amb els nostres titelles contant històries que fan riure i somniar; els fem moure amb les nostres mans i , a més a més, sabem parlar amb mil veus diferents, d'avi, de xiquet, de llop, de lluna,...sí, sí, de lluna. Ens agrada la lluna, se la mirem i remirem ben remirada quan surt; parlem amb ella i és per això que coneixem la seua veu. Mireu si ens agrada la lluna que fins i tot la dibuixem: Assumpta li fa la careta rodona i Lúdia com una llesca de meló.

Un dia inventàrem el conte de **La lluna presumida** que ara teniu a les mans .Ens posàrem d'acord per tal que fos del gust de l'una i l'altra. Va ser divertit fer-ho perquè tu ara el pots llegir mentre nosaltres estem al nostre poble...

Ens agradaria que ens escriguesses també i ens diguesses si t'ha agradat o si tu també ets amic o amiga de la lluna.

Assumpta i Lúdia.

Els il·lustradors han escrit aquesta carta per a vosaltres

José Ángel i Ester van nàixer a Múrcia el 1971. Els seus pares sabien des de sempre que tenien vocació d'artistes ja que la seua principal afeció era omplir-ho tot de dibuixos, principalment els llibres de text i les parets de la casa.

José Ángel il·lustrava sempre les revistes del seu Institut i va ser castigat més d'una vegada per fer les caricatures dels professors. Per altra banda, Ester omplia les seues pintures de llunes, estels i personatges fantàstics i començava a preparar les primeres exposicions.

Ara, ja més responsables, estudien Belles Arts a València per poder viure del conte i d'altres temes relacionats a la il·lustració i al disseny.

José Ángel i Ester

2.- Guies temàtiques de la lluna. Pretenen ser unes guies orientadores de lectures, semblants a les turístiques. En veurem ara tres opcions que tracten de despertar la curiositat, talment com ho fa la propaganda, els anuncis:

Una opció: Guies temàtiques per a cada xiquet/a. En tindrem cura de la presentació, en un full ben bonic. Si és blau marí, hi enganxarem una lluna blanca i estels. Dins cada una d'aquestes, hi podrem llegir títols del conte **La lluna presumida**, de poemes i també endevinalles que podem trobar just en el número de pàgina que figura en els prestatges de la biblioteca.

Una altra opció: Adreçada al grup sencer. És fer quelcom de semblant a una tanca publicitària al racó de la biblioteca. Hi hem de fer servir un llenguatge adient, també hi fem constar els títols del conte, poemes, dins de la lluna i els estels.

Una altra més: A la recerca de llunes. Notícies de la lluna, articles, fotografies, dibuixos... la lluna com a centre.

3.- La nit és un tul blau marí d'on penja la lluna. Això ho he vist en una classe preciosa, on el racó de la biblioteca tenia un espai especial. Un tul blau marí que semblava el sostre de la nit i que les mans dels xiquets i les xiquetes podien arribar a tocar. Propose que d'un sostre com aquest en pengen la lluna i els estels i dins de cada un es puguen llegir fragments dels contes, els fragments més saborosos per obrir gana.

AL·LEGRO. Aquest és el moment d'obrir el conte de *La lluna presumida*. Hem de triar:

1.- Si el llegim, hem de convertir-nos en actors i actrius; prestarem la nostra veu a les paraules que les autores van escriure per a nosaltres. Prestarem la nostra veu a elles, que tant en saben de fer veus. Tindrem cura de la paraula i dels silencis; alçarem el conte i deixarem moments per mirar els ulls de l'auditori. Quan acabem, el sostindrem com un objecte delicat i estimat alhora.

2.- Si el contem n'elaborarem un esquema previ, un guió secret per narrar. El guió servirà a l'equip de cicle per ampliar un fitxer de contes per temes i facilitar-ne la utilització.

Per exemple:

Títol: La lluna presumida.

Autores: L. Massó i A. Mercader.

Il·lustradors: J. Hernansáez i E. Páez.

Temes: La lluna i els estels, jocs de pilota, la nit, els dies de la setmana.

Guió resum:

- La lluna i els estels juguen a passar-se la pilota.
- La lluna bada i la pilota va a la mar.
- L'aigua és com un espill, la lluna es troba bonica, vol que l'admiren.
- Una antena que no li contesta acabarà punxant-la i se desinflatà.
- Una setmana sense lluna.

- La lluna desinflada sembla una pilota. L'infla.
- Un xut l'enlaira de bell nou al cel.
- "Val més passar pilota que no ser pilota jo".

3.- Si trieu dramatitzar-lo, que així vaig escoltar el conte dramatitzat per les autores, fareu el que us diré:

- Primer, pinteu-vos ulls i boques a les mans, que quedaran disfressades d'estels. Proveu-ho.
- Segon, un globus blanc i lluent serà la lluna.
- Tercer, una safra blava amb aigua semblarà la mar.
- Quart, un fil ferro pot ser l'antena.
- Cinqué, un llaç serà un llaç i un esparadrap, el pegat per al globus .
- Sisé, aixequu el teló de la imaginació.

MOLTO VIVACE Juguem vivament amb el conte, recreem-lo

Un conte col·lectiu. Mentre escoltem música, cada xiquet/a recorda aquell trosset de conte que li ha agradat més i el dibuixa. Si tanquem els ulls, podem veure amb més claredat quina careta té la nostra lluna i pintar-la de llum. Escriurem el títol del nostre dibuix i després ordenarem els treballs, en numerarem les pàgines, posarem títol a la coberta, el poble i l'adreça on ha estat realitzat, els noms dels autors i les autores.

Conversa col·lectiva. Sobre com hem imaginat la lluna quan la dibuixàvem, sobre la nit, la foscor, la llum. La mestra/mestre anirà escrivint allò que en sabem i que surt a la conversa. Si cal, obrim nous apartats.

És possible que durant la conversa col·lectiva aparega un tema de l'interès del grup. Hem d'estar atents perquè pot engegar un projecte de treball fruit dels seus interessos. Però, continuem suggerint.

PLUJA D'IDEES. Busquem coses que s'assemblen a la lluna per ser rodones: botó, llentilla, plat, piruleta, piga... Després, busquem coses que s'assemblen a la lluna per ser blanques: nata, farina, neu, sucre, sal...

JUGUEM A UNIR LES GOTETES DE LA PLUJA D'IDEES. De les paraules de la llista d'abans, agafem-ne una de la columna de les paraules rodones i una altra de les paraules blanques. Ens apareix: la lluna sembla un plat de nata, la lluna sembla un botó de sucre. D'ací a l'associació metafòrica hi ha un pas: Els estels juguen amb un plat de nata

CAL·LIGRAMES. Escrivim paraules al voltant de la lluna.

ACRÒSTICS. Posarem el nom de la lluna en vertical, cada lletra serà la inicial d'un vers.

Lentilles de
Llana blanca,
Ullets de la
Nit
Amiga.

ADÀGIO MOLTO. És un moviment lent i ampli que ens permetrà obrir el tema a altres aspectes, fent servir els sentits. Algú ha tocat mai la lluna? Quin tacte té?

EL TACTE DE LA LLUNA.

1. - **RASPÓS.** Perquè la lluna tinga el tacte raspós cal fer una massa barrejant quatre tasses de farina, una de sal i tassa i mitja d'aigua; després, hi afegirem una miqueta d'oli perquè tinga més elasticitat. Podem utilitzar el corró per estirar la massa i retallar-ne després la lluna i els estels.

2. - **ASPRA.** Hem de barrejar a parts iguals farina i serradura amb una miqueta d'aigua; ho treballarem amb les mans sempre mullades. Amb aquesta pasta, potser més senzill fer una lluna plena, es deixa secar unes dues llunes i després s'escata i es pinta com la fusta.

3. - **LLISA.** La pasta de sabó es fa amb escates de sabó a les quals cal afegir una mica d'aigua, que ens permetrà modelar el sabó. És difícil que modelem la lluna sense que se'ns esmunya entre les nostres mans.

4.- LLEUGERA. Amb pasta de paper de periòdic, que és ben coneguda. Els trossets de paper es posen en remull amb aigua, fins que es desfacen. S'escorre l'aigua i s'hi afegeix cola d'empaperar. Si volem donar relleu a la lluna, ho farem damunt una taula de fusta.

5.- MENUDA I FINÍSSIMA. De pasta de pa, que podem fer així: amb la molla d'un pa de quart, el suc de mitja llima, una cullerada gran de cola plàstica i una culleradeta de café de glicerina.

L'OTDA.

LA RECITACIÓ. I si durant una setmana donem el bon dia amb un poema de Soler i Godes? L'aprendrem i el recitarem junts quasi a mitja veu:

La lluna quieta en el cel,
és un rodolí de plata.
La lluna quieta en el cel,
té la cara enfarinada,
vora la bassa dormida,
hi ha raucant una granota.

CANTEM... Cantem cançons sobre la lluna.

La lluna la pruna,
vestida de dol,
son pare la crida,
sa mare la vol.

Que coses més bones,
que cria el Senyor,
per dalt les muntanyes
raïm de pastor.

ENREGISTREM al cassette poemes sobre la lluna que trobem o demanem a xiquets i xiquetes d'altres cursos que ens en llesquen alguns. Els deixarem al racó de biblioteca perquè siguin escoltats.

L'OLFACTE. I si l'aula fes una olor diferent cada dia mentre parlem de la lluna? I si durant aquella setmana el sabó de la classe tingués forma de lluna i ens deixés netes i oloroses les mans?

PRESTO. Ràpid i intens. Fem ràpidament les endevinalles, les frases fetes i els refranys:

LES ENDEVINALLES

Endevina que serà.....
que se fica a l'aigua.....
i no es mulla mai.....

LES FRASES FETES

Demanar la lluna.
Lladrar a la lluna.
La lluna en un cove.

Demanar una cosa que no es pot donar.
Cridar contra algú que no pot escoltar-nos.
Una cosa increïble

ELS REFRANYS

Llaurador lluner
no ompli el graner.

Qui per llunes va comptant
tretze mesos troba a l'any.

Intens. Premsa, ràdio i vídeo al servei de la lluna. Les notícies de la setmana de la lluna. Els dies de la setmana apareixen en un fragment del conte. Pot ser interessant, perquè ens remetrà a altres llenguatges, com ara el periodístic.

Si tenim bona mà per al vídeo, podríem fer un telediari. És clar que ens hauríem d'inventar les notícies i escriure-les, corregir els texts entre tots i destriar-los per a les diferents seccions del telenotícies, internacional, nacional, local, esportives, culturals...

Si optem per fer un periòdic mural, podem reservar un espai al passadís de les aules o a l'entrada per posar-hi un cavallet de pintor on diàriament al llarg d'una setmana apareixeran escrits per a tota l'escola amb les notícies sobre la lluna.

Si optem finalment per la ràdio, escoltarem les parts d'un programa per fer-ne un nosaltres: entrevistes a la lluna, a personatges de l'escola que hi estiuegen, música, concursos llunàtics.

RONDÓ. Últim moviment.

Conversa col·lectiva. Què n'hem après, dels contes, dels poemes, dels jocs, dels companys i companyes, de nosaltres...? Què podríem fer amb tot el material que hem construït entre tots i totes? I si l'intercanviem amb altres escoles? I si enviem alguna coseta d'aquestes a les autores i als il·lustradors? I si els convidem a venir a l'escola de visita?

No demanem la lluna en aquest concert perquè l'hem tinguda presumida en un conte i em sembla que és sota la seua llum que ha estat redactada aquesta proposta llunàtica amb un tic poètic.

